

Inwonersonderzoek naar de leefomgeving in regio IJmond

Rapport voor Provincie Noord-Holland

Project: 21038320

Amsterdam, 16 december 2021

© Ipsos 2021. All rights reserved. Contains Ipsos' Confidential and Proprietary information and may not be disclosed or reproduced without the prior written consent of Ipsos.

Om de vragen
die we stellen
én die we
beantwoorden

ZEKER WETEN

Voorwoord

De aanwezigheid van Tata Steel heeft een grote invloed op de leefomgeving in de regio IJmond. De provincie Noord-Holland en de regio IJmond (gemeente Beverwijk, Velsen en Heemskerk) werken binnen het Programma Tata Steel 2020-2050 samen aan de aanpak van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de regio.

Als onderdeel van dit programma willen de provincie Noord-Holland en de gemeente Beverwijk, gemeente Velsen en gemeente Heemskerk graag de inwoners van de regio IJmond aan het woord laten over hun leefomgeving. De provincie heeft Ipsos daarom gevraagd om dit onderzoek uit te voeren. Dit is de eerste meting in een reeks van vier die ieder half jaar zullen worden uitgevoerd.

We zien dat inwoners van de regio IJmond positief zijn over het woongenot in hun gemeente. Er zijn echter wel zorgen over de veiligheid van de leefomgeving voor hun gezondheid. In dit rapport lichten we de resultaten nader toe. Daarbij kijken we niet alleen naar de totale groep inwoners, maar ook naar de opvallende verschillen tussen de drie gemeenten. Daarnaast hebben we ook een aantal vragen voorgelegd aan een steekproef van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

Aideen Hearn
Research Executive
aideen.hearn@ipsos.com

Sjoerd van Heck
Research Manager
sjoerd.vanheck@ipsos.com

Inhoud

- 3** Inleiding
- 7** Conclusie en aanbevelingen
- 9** Belangrijkste inzichten
- 10** Beoordeling leefomgeving
- 15** Rol van de overheid
- 19** Informatievoorziening over leefomgeving
- 22** Tata Steel
- 27** Onderzoekopzet

Inleiding

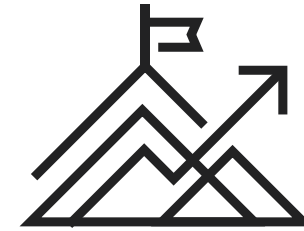

Op weg naar een gezondere en veilige IJmond

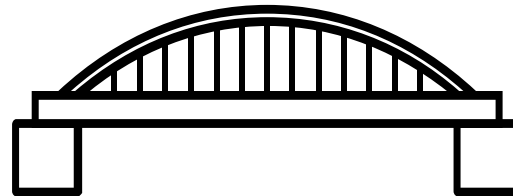
Van ...

Een situatie waarin vooral de geluiden van voor- en tegenstanders van de aanwezigheid van Tata Steel in de IJmond luid doorklinken in het publieke debat

... Naar

Het creëren van draagvlak onder inwoners van de regio IJmond voor het beleid van de provincie Noord-Holland om zo gezamenlijk te komen tot een gezondere en veilige leefomgeving

... Door

Een periodieke monitor die een betrouwbaar inzicht geeft in hoe ook andere omwonenden van Tata Steel hun leefomgeving ervaren

De vragen die dit onderzoek beantwoordt

Hoe ervaren inwoners van de gemeenten Heemskerk, Velsen en Beverwijk hun leefomgeving en welke zorgen leven er onder de inwoners als het gaat om hun leefomgeving?

Wat we moeten begrijpen om dit te beantwoorden:

1. Leefomgeving in het algemeen

- Hoe ervaren inwoners hun leefomgeving?
- Welke zorgen leven er onder inwoners?

2. De rol van de overheid

- Hebben inwoners vertrouwen in de overheid dat ze zich inzetten voor het beschermen van hun leefomgeving?
- Wat is ervoor nodig om dat vertrouwen te krijgen?
- Zijn inwoners bekend met de aanpak die de Provincie en gemeenten hebben opgesteld?

3. Informatievoorziening over leefomgeving

- Hoe informeren inwoners zich over hun leefomgeving? Welke kanalen gebruiken ze om zich te informeren?
- Hoe beoordelen inwoners deze kanalen?

4. Tata Steel

- Melden inwoners hun klachten over Tata Steel?
- Waarom melden inwoners hun klachten over Tata Steel niet (altijd)?
- Waar melden inwoners hun klachten over Tata Steel en worden hun klachten goed opgepakt?
- Wat is het beeld dat inwoners hebben van Tata Steel?

Leeswijzer

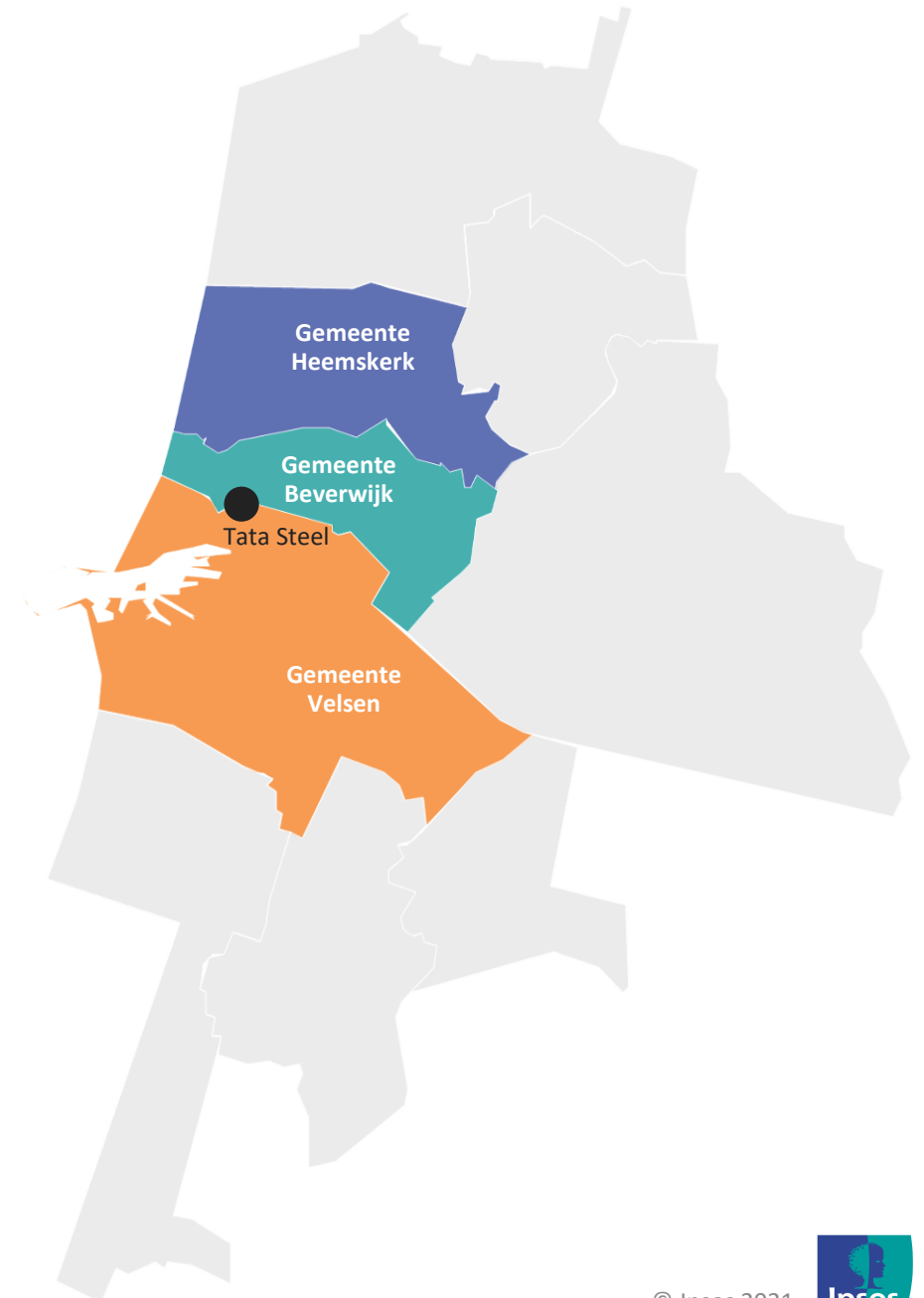
In het rapport spreken we over inwoners. Hiermee worden alle inwoners van de regio IJmond bedoeld. Wanneer we verwijzen naar inwoners van één van de drie gemeenten hebben we dit vermeld.

Bij opvallende verschillen tussen de inwoners van de drie gemeenten (Heemskerk, Beverwijk en Velsen) hebben we een uitsplitsing gemaakt tussen de drie groepen.

De groene en rode pijltjes geven aan of er sprake is van een significant verschil op basis van 95% betrouwbaarheid.

Daarnaast hebben we ook een aantal vragen voorgelegd aan een steekproef van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder (in de grafieken weergegeven als Nederlanders 18+). Significante verschillen tussen deze groep en de totale groep inwoners uit de regio IJmond zijn ook met groene en rode pijltjes aangegeven.

Beide steekproeven zijn representatief voor de totale groep op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Representativiteit is geborgd door het trekken van een gestratificeerde steekproef, het stellen van quota tijdens het veldwerk en het toepassen van weegcorrecties op de data. Meer over de onderzoeksopzet op pagina 28.

Conclusie

Conclusie

Inwoners van de regio IJmond zijn positief over het woongenot in hun gemeente. Er zijn echter wel zorgen over de veiligheid van de leefomgeving voor hun gezondheid. In de gemeente Beverwijk en de gemeente Velsen maken ze zich hier significant meer zorgen over dan in de gemeente Heemskerk. Als het gaat om de zorg voor hun leefomgeving, hebben inwoners vertrouwen in de verschillende overheidsinstanties. Dit vertrouwen hebben ze niet in Tata Steel. Bijna de helft denkt bovendien dat Tata Steel de grootste oorzaak is van de gezondheidsproblemen in de regio. Inwoners zien echter ook dat Tata Steel belangrijk is voor de werkgelegenheid in de regio. Als inwoners een klacht hebben over Tata Steel melden ze deze niet altijd. De belangrijkste reden is dat ze geen vertrouwen hebben dat er iets wordt gedaan met hun klacht.

Inwoners wonen over het algemeen met veel plezier in de regio. Er zijn echter wel zorgen over de veiligheid voor de gezondheid.

Inwoners van de regio IJmond geven het woongenot in hun gemeente gemiddeld een 7,4. Dit is gelijk aan het cijfer dat de rest van de Nederlanders geeft. Opvallend is dat ze in Heemskerk het meest positief zijn en gemiddeld een 8 geven.

Inwoners maken zich wel significant meer zorgen over de veiligheid van de leefomgeving voor hun gezondheid dan de rest van Nederland (54% tegenover 18% van de Nederlanders). Met name in Beverwijk (63%) en Velsen (55%) maakt men zich hier zorgen over: in Beverwijk overweegt 12% hierdoor om te verhuizen uit de omgeving. Deze groep inwoners ervaart ook het vaakst overlast/hinder door stof, geluid, luchtkwaliteit en geur. In Heemskerk hebben ze hier veel minder vaak last van. Zij maken zich ook minder zorgen over de veiligheid van hun omgeving voor hun gezondheid (44%).

Inwoners hebben vertrouwen in de verschillende overheidsinstanties als het gaat om de zorg voor hun leefomgeving. In Tata Steel hebben ze significant minder vertrouwen.

Met name in de GGD, de gemeenten en de provincie hebben de inwoners (veel) vertrouwen. 59% heeft (heel) weinig vertrouwen in Tata Steel. De gemeente Heemskerk kan op het meeste vertrouwen van hun inwoners rekenen (77%).

Zowel de provincie als gemeenten kunnen het vertrouwen verder vergroten door transparanter te zijn in hun communicatie, door strengere milieueisen te stellen aan bedrijven en door strenger te handhaven.

Een grote meerderheid van de inwoners is bekend met de aanpak van de negatieve gevolgen van Tata Steel voor de gezondheid en veiligheid in de regio, opgezet door de gemeenten en provincie. Niet alle inwoners zijn echter tevreden over deze aanpak. In Velsen en Beverwijk is ruim een derde kritisch over de aanpak, in Heemskerk een kwart.

Een relatief kleine groep inwoners gebruikt de informatiekkanalen van de gemeenten en provincie voor informatie over de leefomgeving. De kanalen worden over het algemeen goed beoordeeld.

Informatie over de leefomgeving zoekt men met name in de regionale krant(en) en/of huis-aan-huis bladen. De website van hun gemeente wordt door een derde van de inwoners gebruikt, de social media van de gemeente door ruim een kwart en 16% raadpleegt de website van de provincie.

De verschillende informatiekkanalen worden over het algemeen goed beoordeeld. Over de social media van de gemeente is men het meest kritisch: 19% van de inwoners geeft een onvoldoende.

Tata Steel is een belangrijke werkgever, maar volgens de helft van de inwoners ook de belangrijkste oorzaak van gezondheidsproblemen in de regio. Klachten over Tata Steel worden niet altijd gemeld. Met name omdat er geen vertrouwen is dat er iets met de klacht wordt gedaan.

Bijna driekwart van de inwoners kent iemand in de directe omgeving die bij Tata Steel werkt. Een meerderheid denkt daarom ook dat het een belangrijke werkgever is in de regio. Wel denkt bijna de helft van de inwoners dat Tata Steel de grootste oorzaak is van de gezondheidsproblemen in de regio. Daarnaast vindt 40% dat Tata Steel zich niet genoeg inzet om hun overlast op de leefomgeving in de regio te beperken.

Bijna de helft van de inwoners meldt nooit klachten over Tata Steel, 9% meldt ze soms. De belangrijkste reden voor het niet melden is dat men geen vertrouwen heeft dat er iets wordt gedaan met hun klacht.

Als inwoners hun klacht over Tata Steel wel melden, doen ze dit meestal bij hun gemeente. Deze klacht wordt volgens vier op de tien inwoners niet goed opgepakt door hun gemeente.

Belangrijkste inzichten

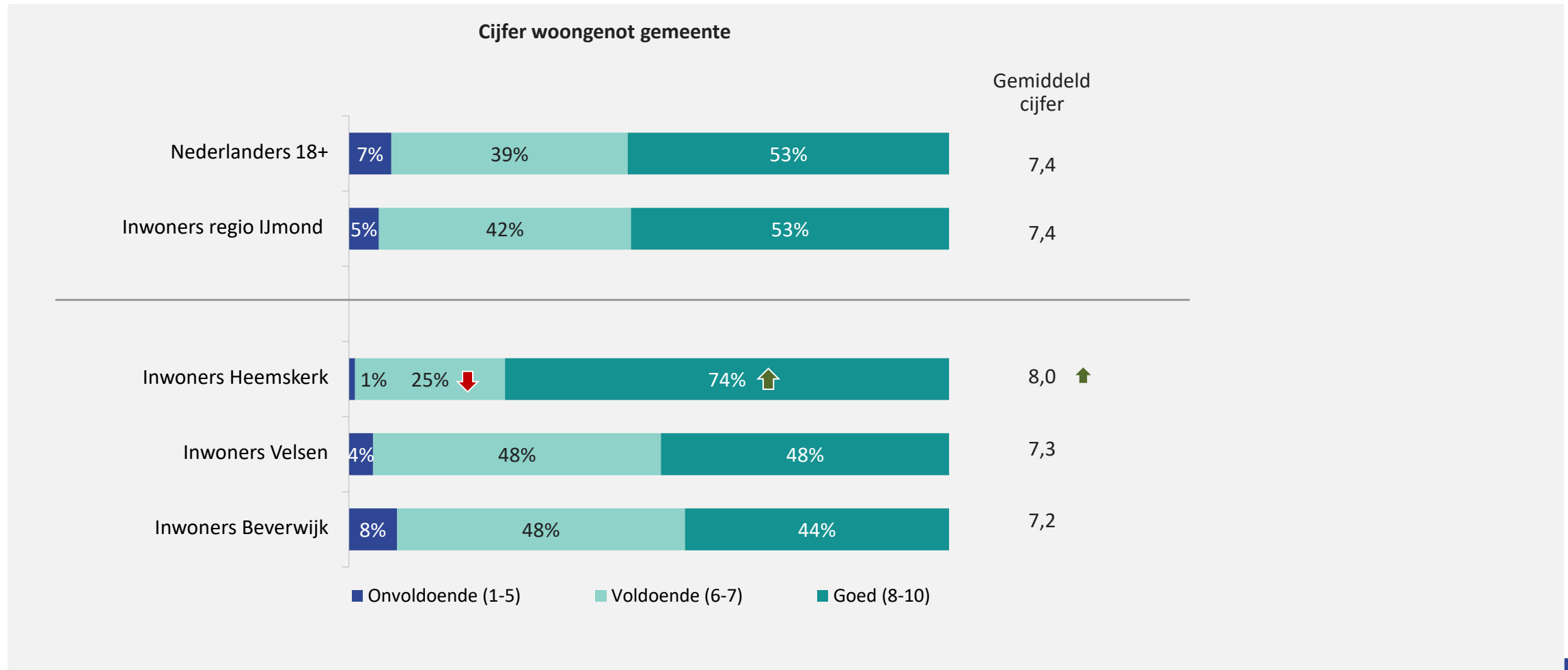
1.

Beoordeling leefomgeving

Belangrijkste inzichten

1. Beoordeling leefomgeving

Inwoners van alle drie de gemeenten zijn over het algemeen tevreden over het woongenot in hun gemeente, ze geven gemiddeld een 7,4, vergelijkbaar met de totale Nederlandse bevolking. In Heemskerk zijn ze het meest tevreden

B2) Als u het woongenot in uw gemeente een cijfer zou moeten geven welk cijfer zou u dan geven?

Basis: Nederlanders 18+ (n=1026), Inwoners regio IJmond (n=651), Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

↑ ↓ Significant hoger/lager dan andere groep(en)

© Ipsos 2021

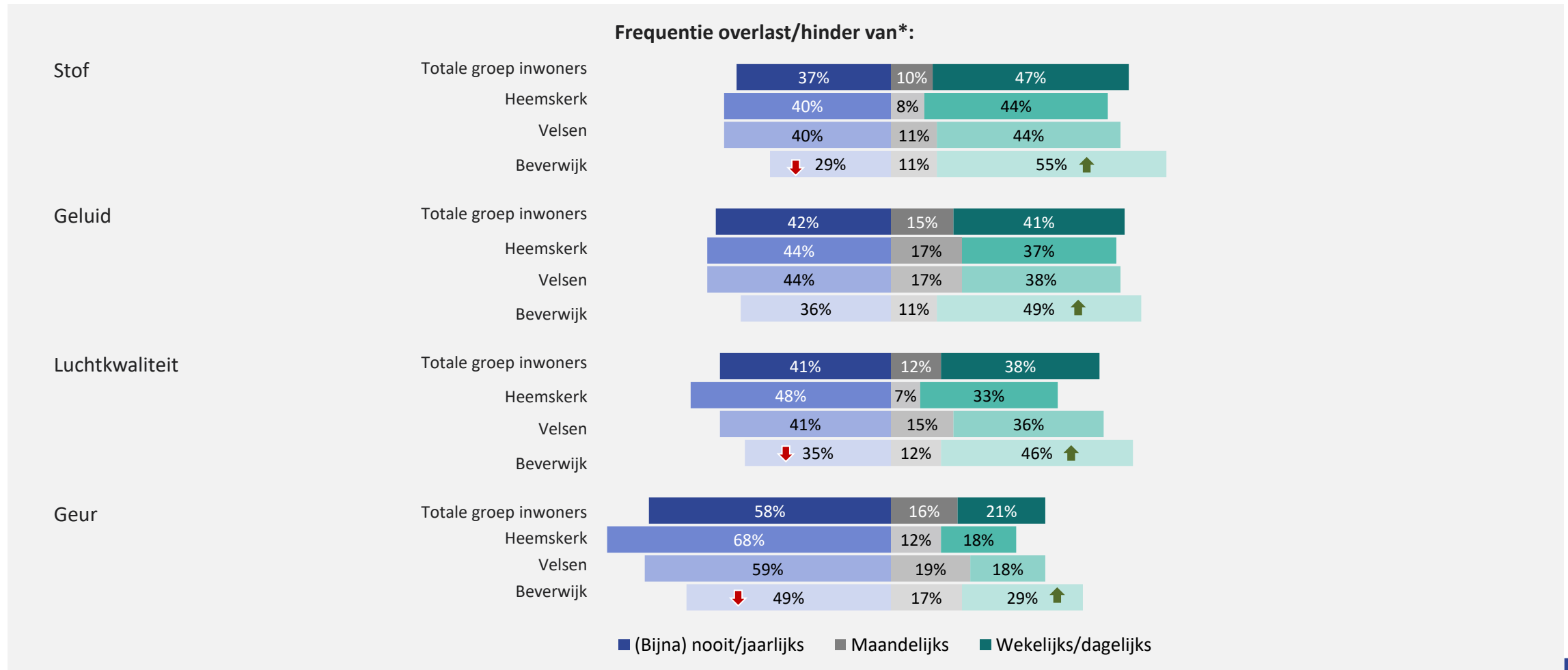

11

ZEKER WETEN

1. Beoordeling leefomgeving

Bijna de helft van de inwoners ervaart wekelijks/dagelijks overlast van stof. Ook geluid en luchtkwaliteit zorgen regelmatig voor overlast. In de gemeente Beverwijk ervaren inwoners het vaakst overlast/hinder van stof, geluid, luchtkwaliteit en geur

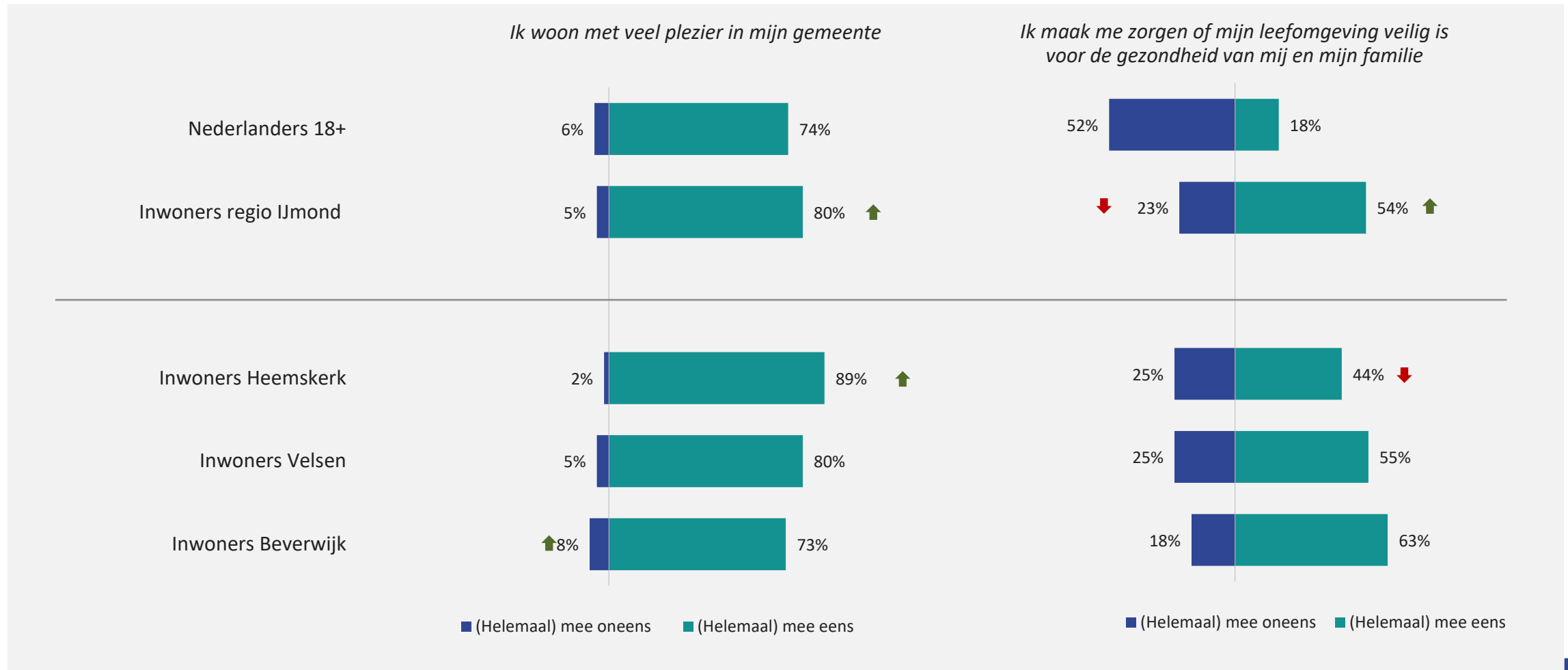

B3) Hoe vaak ondervindt u hinder/overlast van:/*Rest tot 100% weet ik niet/geen mening
 Basis: Inwoners regio IJmond (n=651), Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

↑ ↓ Significant hoger/lager dan andere groep(en)

1. Beoordeling leefomgeving

De meerderheid van de inwoners woont met veel plezier in zijn/haar gemeente. Wel maakt ruim de helft zich zorgen of hun leefomgeving wel veilig is voor hun gezondheid. In Heemskerk maken ze zich significant minder zorgen dan in de andere twee gemeenten

B4) In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen/ *Rest tot 100% neutraal of weet ik niet/geen mening

Basis: Nederlanders 18+ (n=1026), Inwoners regio IJmond (n=651), Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

↑ ↓ Significant hoger/lager dan andere groep(en)

© Ipsos 2021

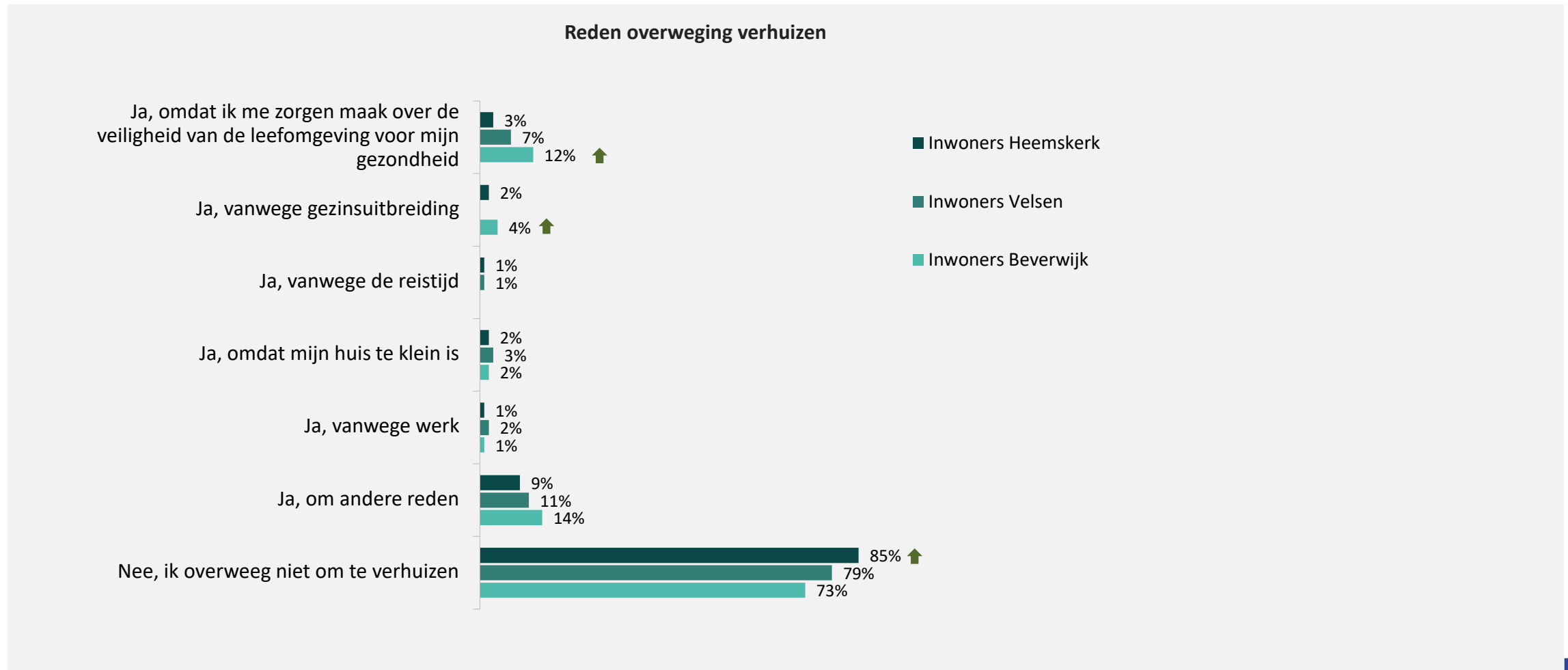

13

ZEKER WETEN

1. Beoordeling leefomgeving

In de gemeente Beverwijk overweegt men vaker om te verhuizen dan in de andere twee gemeenten, omdat ze zich zorgen maken over de veiligheid van de leefomgeving voor hun gezondheid

B6) Overweegt u om te verhuizen uit uw gemeente en zo ja, wat is de reden?
Basis: Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

↑ ↓ Significant hoger/lager dan andere groep(en)

© Ipsos 2021

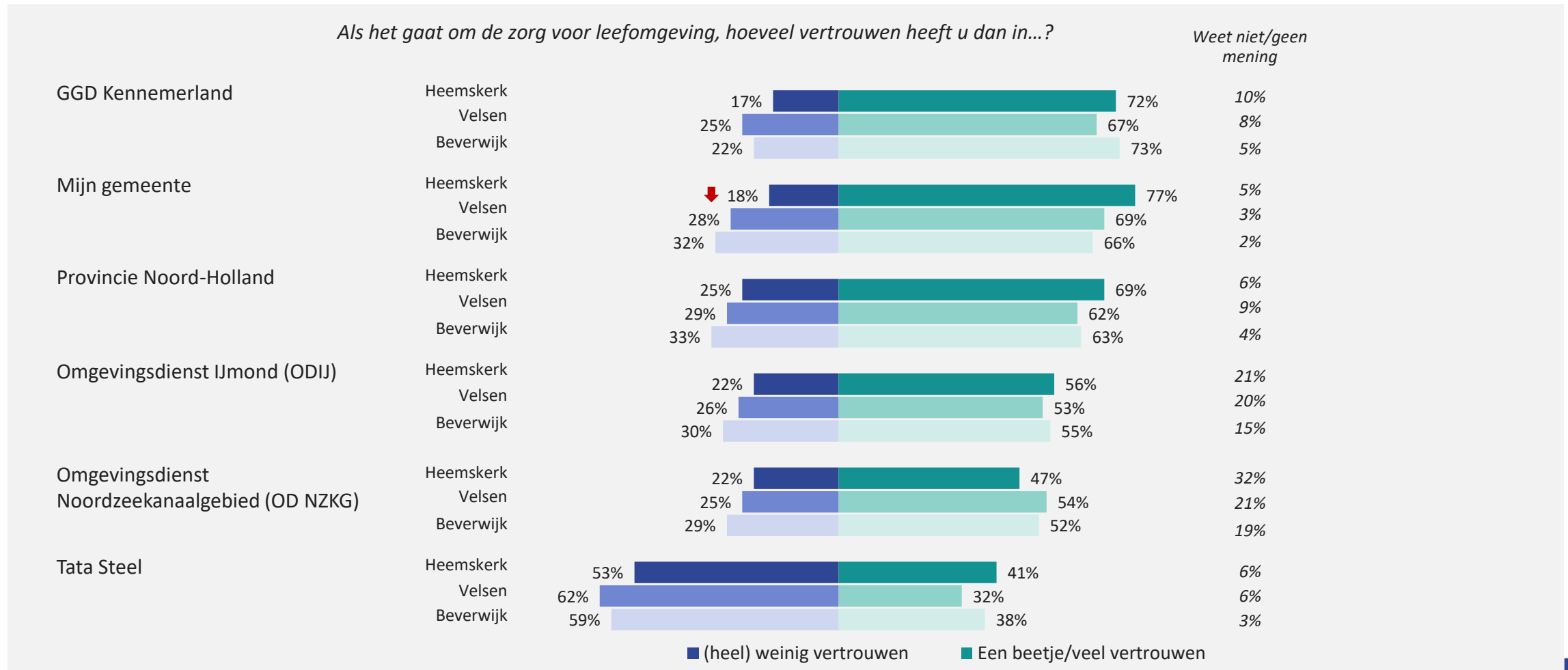
2.

Rol van de overheid

Belangrijkste inzichten

2. Rol van de overheid

De meerderheid van de inwoners heeft vertrouwen in de GGD, in hun gemeente en in de provincie als het gaat om het beschermen van hun leefomgeving. Daarentegen, heeft ruim de helft van de inwoners (heel) weinig vertrouwen in Tata Steel

C1) Als het gaat om de zorg voor uw leefomgeving, hoeveel vertrouwen heeft u dan in...:
Basis: Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180)

↑ ↓ Significant hoger/lager dan andere groep(en)

© Ipsos 2021

2. Rol van de overheid

Zowel provincie als gemeenten kunnen het vertrouwen vergroten door transparanter te communiceren, door strengere milieueisen te stellen aan bedrijven en door strenger te handhaven

*Wat zou de provincie Noord-Holland kunnen doen om uw vertrouwen in het beschermen van uw leefomgeving te verhogen?**

“Strengere milieueisen opstellen, geen 'deals' maken en handhaven.”

“Tata Steel sluiten zodat de lucht niet vervuild is.”

“Meer open zijn over de werkelijke situatie en over de genomen en te nemen maatregelen en de afspraken die gemaakt zijn. En handhaven.”

“Minder vergunningen voor Tata Steel.
Schadelijke stoffen verbieden.”

“Transparanter en duidelijker afspraken. Luisteren naar de inwoners.”

“Door duidelijker te communiceren met bewoners die zaken die ze uitvoeren en plannen.”

*Wat zou uw gemeente kunnen doen om uw vertrouwen in het beschermen van uw leefomgeving te verhogen?**

“Eerlijke informatie verstrekken en daadkrachtiger optreden tegen vervuilers.”

“Het belang van de bewoners voorop stellen.”

“Goed naar de bewoners luisteren, die het over de leefomgeving hebben.”

“Meer burgers betrekken bij beslissingen.”

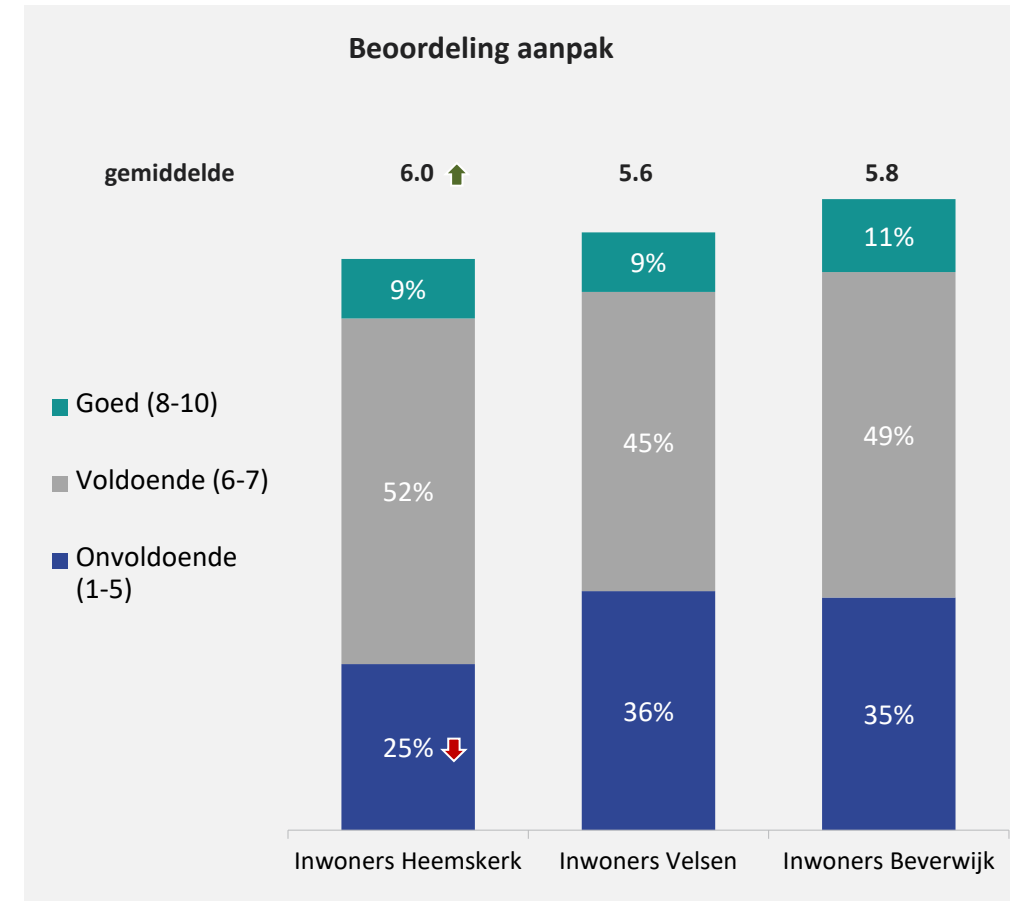
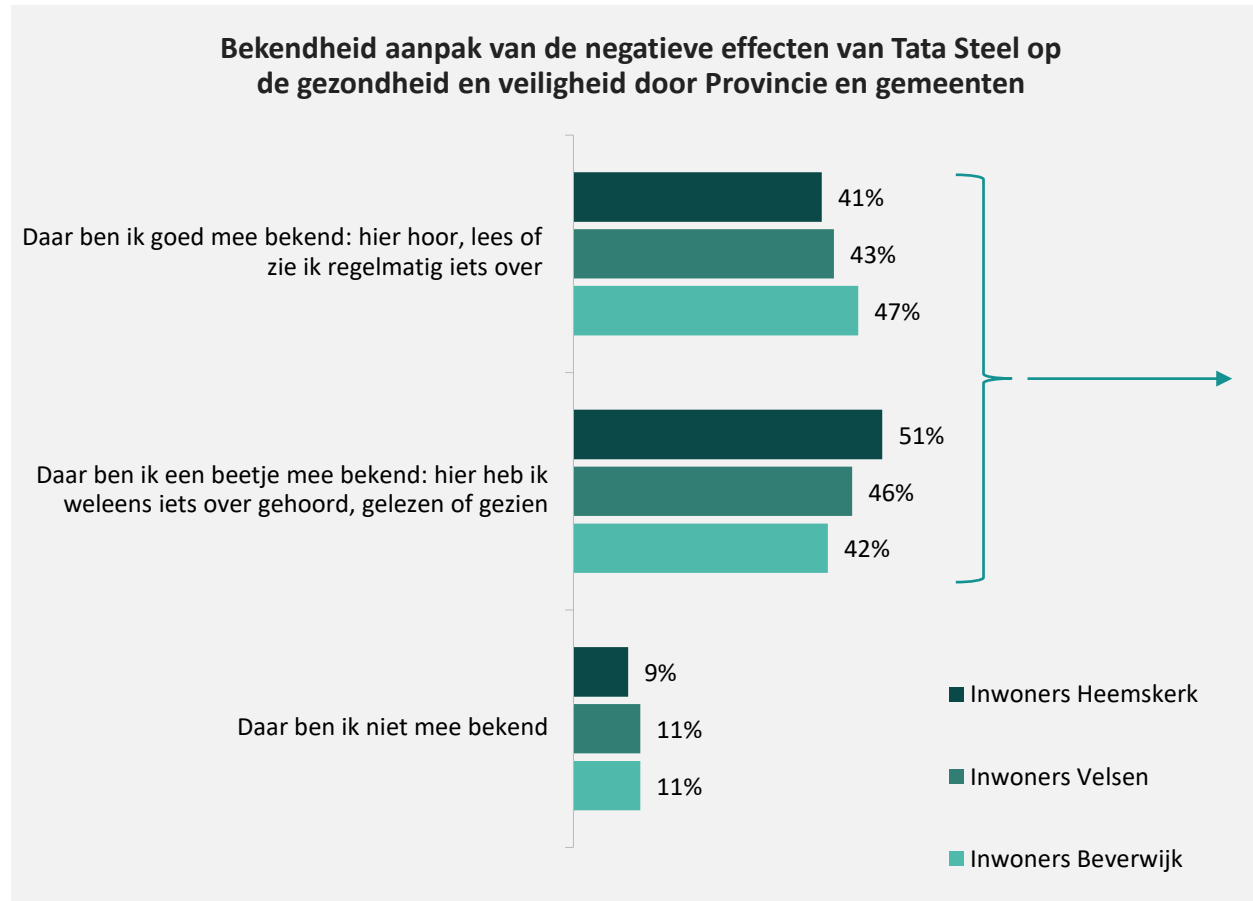
“Informatie/transparantie krijgen vanuit de gemeente. Dat de communicatie goed gaat en dat er geen zaken achter gehouden worden.”

“Meewerken aan het vertrek van schadelijke bedrijven.”

“Dat de gemeente de bedrijfsleven controleren op de afspraken die er gemaakt worden over een beter milieu.”

2. Rol van de overheid

Hoewel een grote meerderheid van de inwoners bekend is met de aanpak van de gemeenten en provincie, is niet iedereen hier tevreden over. In Velsen en Beverwijk is ruim een derde kritisch over de aanpak, in Heemskerk een kwart

↑ ↓ Significant hoger/lager dan andere groep(en)

C4) De provincie Noord-Holland en de regio IJmond (gemeente Beverwijk, Velsen en Heemskerk) werken samen aan de aanpak van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de regio IJmond. In hoeverre bent u hier mee bekend?/C5) Als u deze aanpak als geheel een cijfer zou moeten geven op een schaal van 1-10 welk cijfer zou u dan geven? *Rest tot 100% weet ik niet/geen mening

Basis: C4: Inwoners Heemskerk (n=183), Inwoners Velsen (n=288), Inwoners Beverwijk (n=180); C5: Inwoners die bekend met aanpak: Heemskerk (n=171), Velsen (n=263), Beverwijk (n=162)

3.

Informatievoorziening over leefomgeving

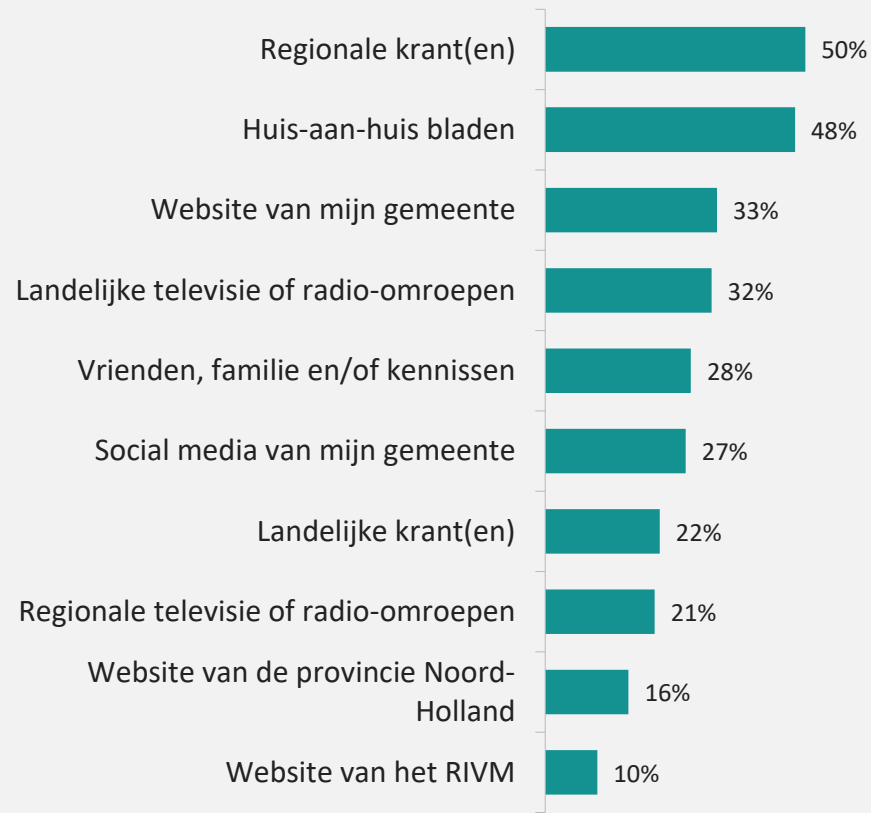
Belangrijkste inzichten

3. Informatievoorziening over leefomgeving

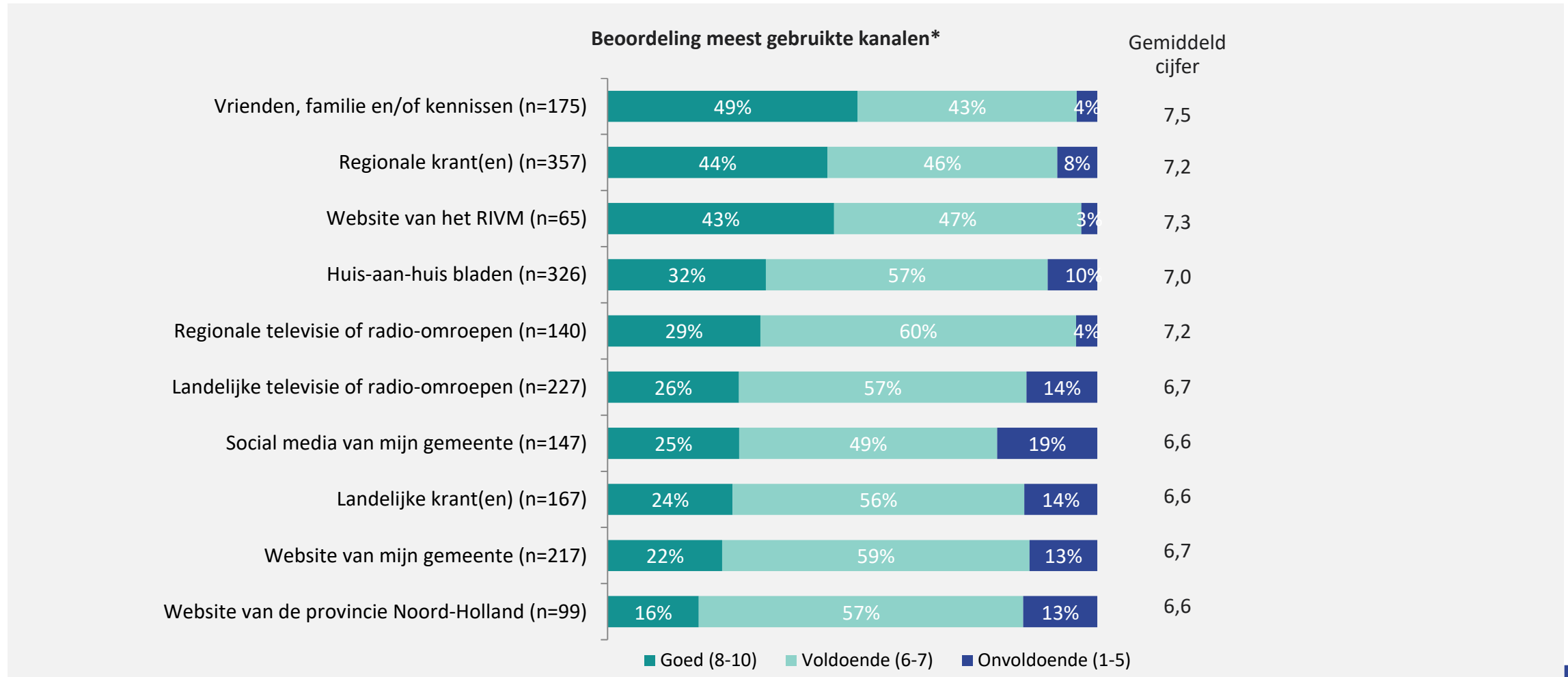
De provincie en de gemeenten proberen op verschillende manieren informatie te verstrekken over de leefomgeving: de website van de gemeente wordt door een derde gebruikt, de social media van de gemeente door ruim een kwart en 16% raadpleegt de website van de provincie. De regionale krant(en) en huis-aan-huis bladen worden het meest gebruikt

Top 10 meest gebruikte kanalen voor informatie leefomgeving

3. Informatievoorziening over leefomgeving

De kanalen die het meest worden gebruikt voor informatie over de leefomgeving worden over het algemeen goed beoordeeld. Over de social media van de gemeente is men het meest kritisch: 19% van de inwoners geeft een onvoldoende

D2) Hoe beoordeelt u de volgende kanalen als het gaat om de informatie over uw leefomgeving? Op een schaal van 0-10, waarbij 0 staat voor heel slecht en 10 voor heel goed.
Basis: Inwoners regio IJmond (n=651) /* Alleen mensen die gebruik hebben gemaakt van de kanalen hebben deze beoordeeld

4.

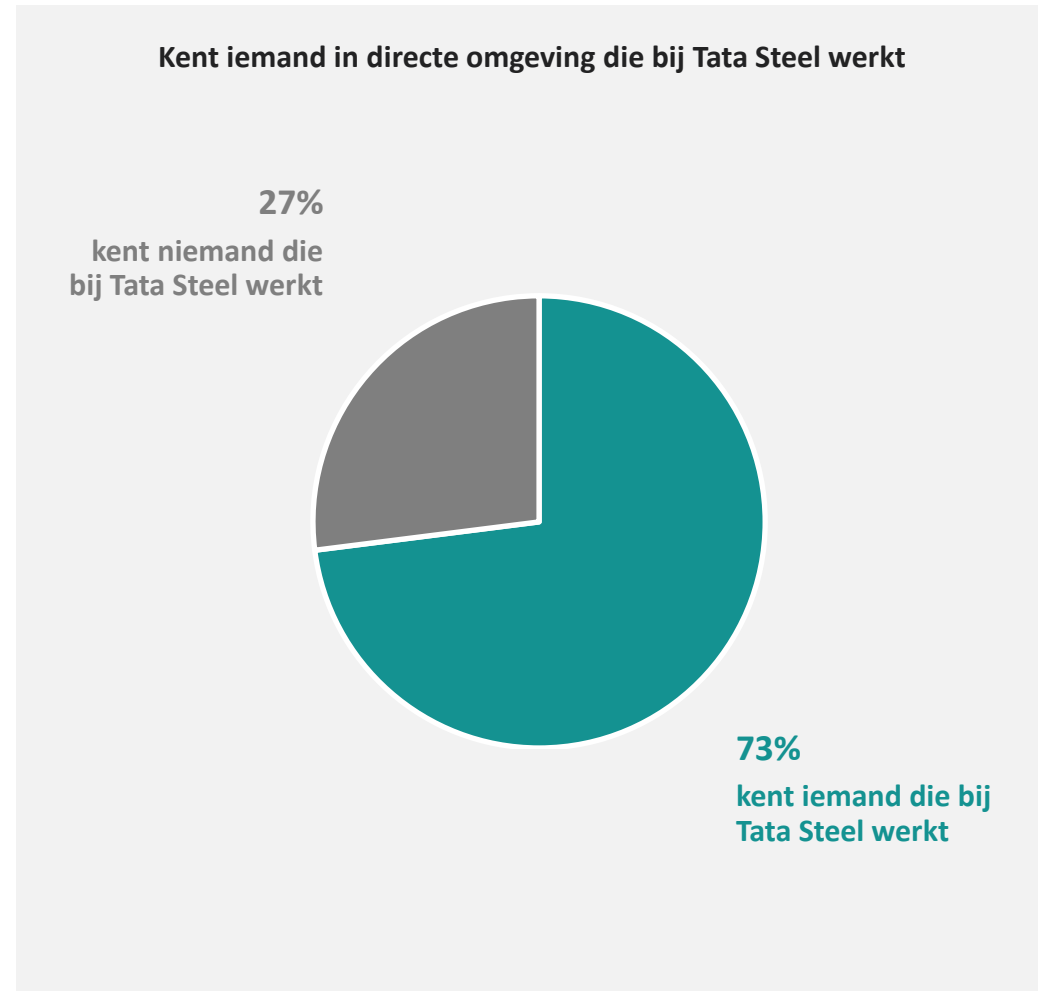
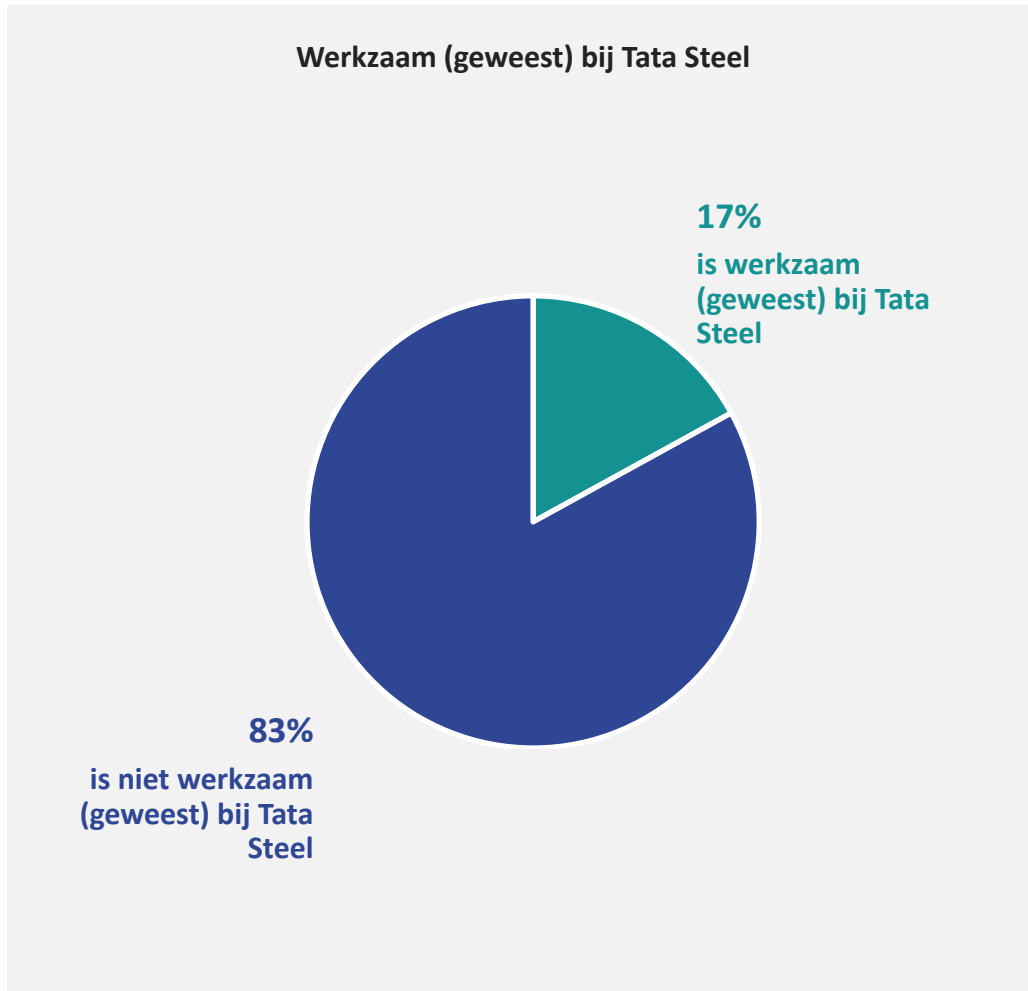
Tata Steel

Belangrijkste inzichten

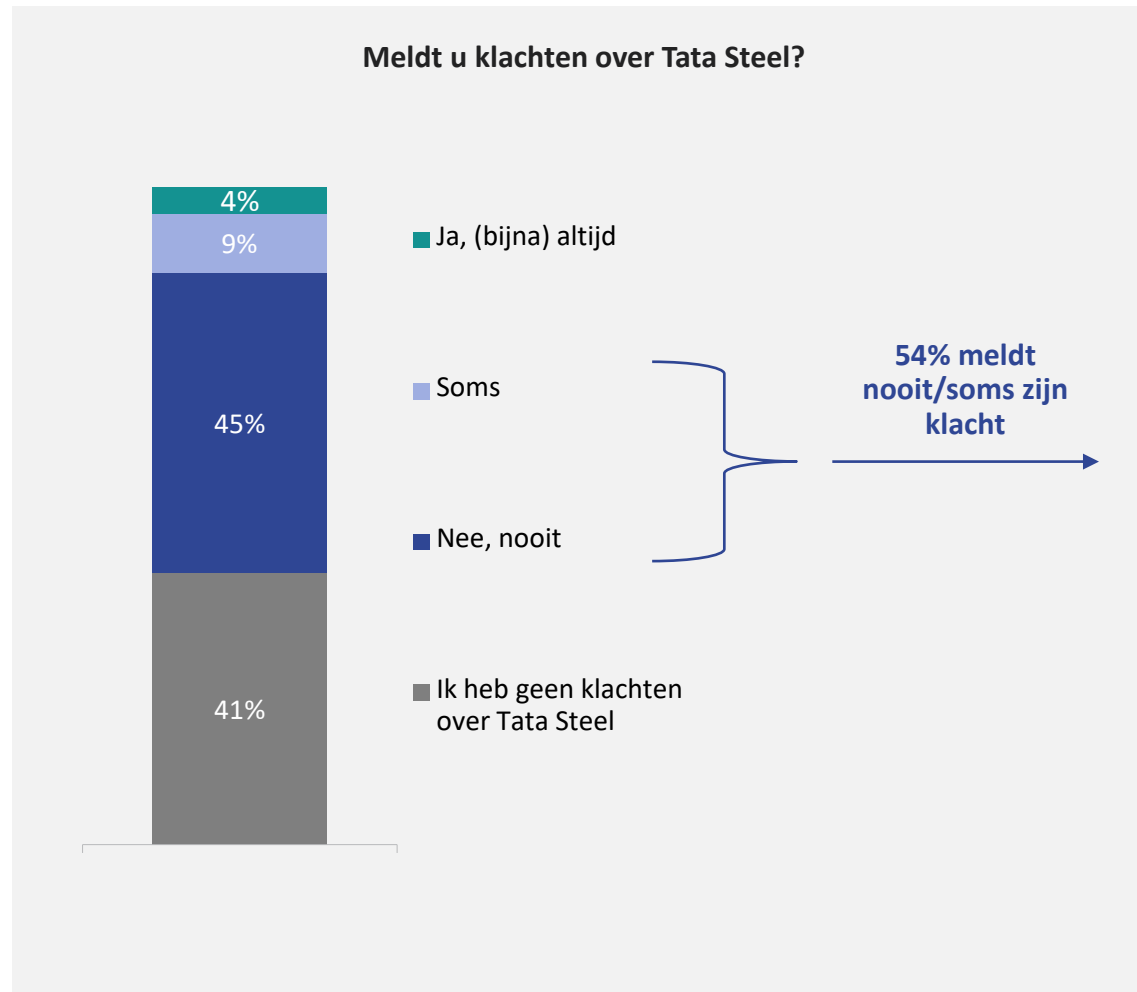
4. Tata Steel

Bijna twee op de tien inwoners zijn werkzaam (geweest) bij Tata Steel. Daarnaast kent bijna driekwart iemand in zijn of haar directe omgeving die bij Tata Steel werkt

4. Tata Steel

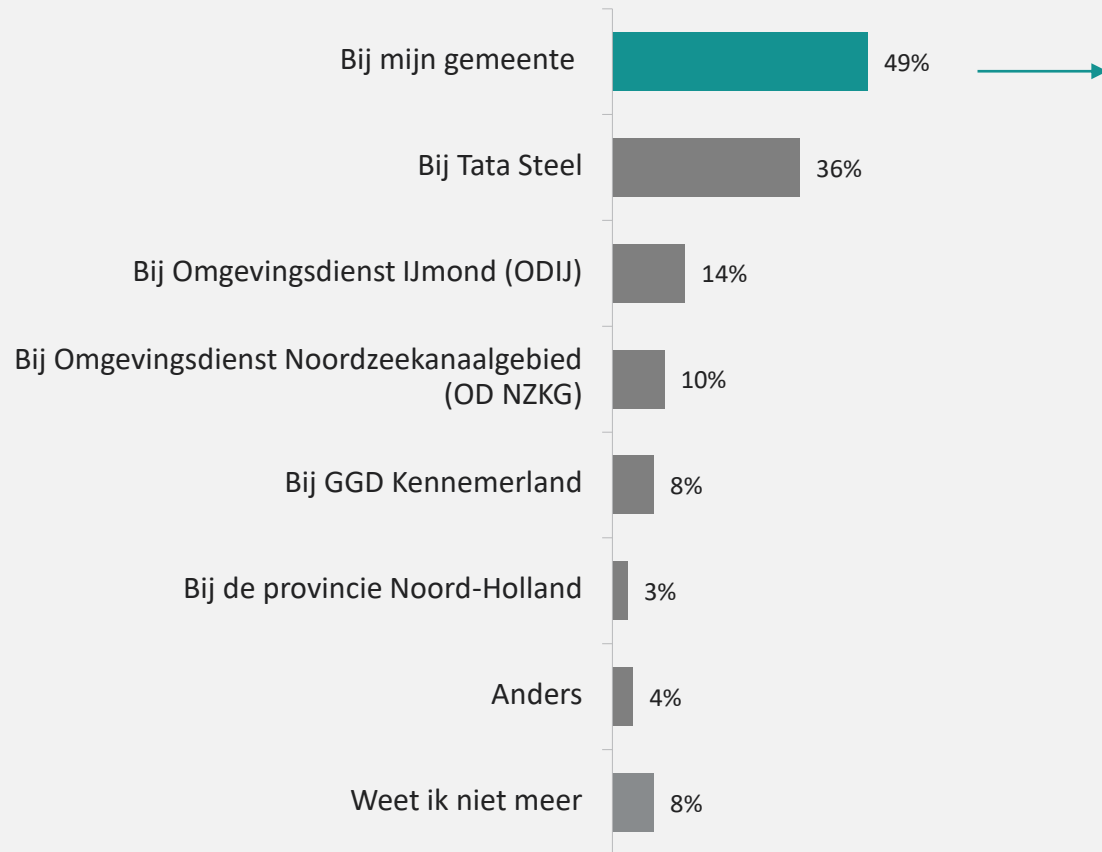
De helft van de inwoners meldt zijn/haar klachten over Tata Steel nooit of soms. De belangrijkste reden voor het niet melden is dat men geen vertrouwen heeft dat er iets wordt gedaan met de klacht

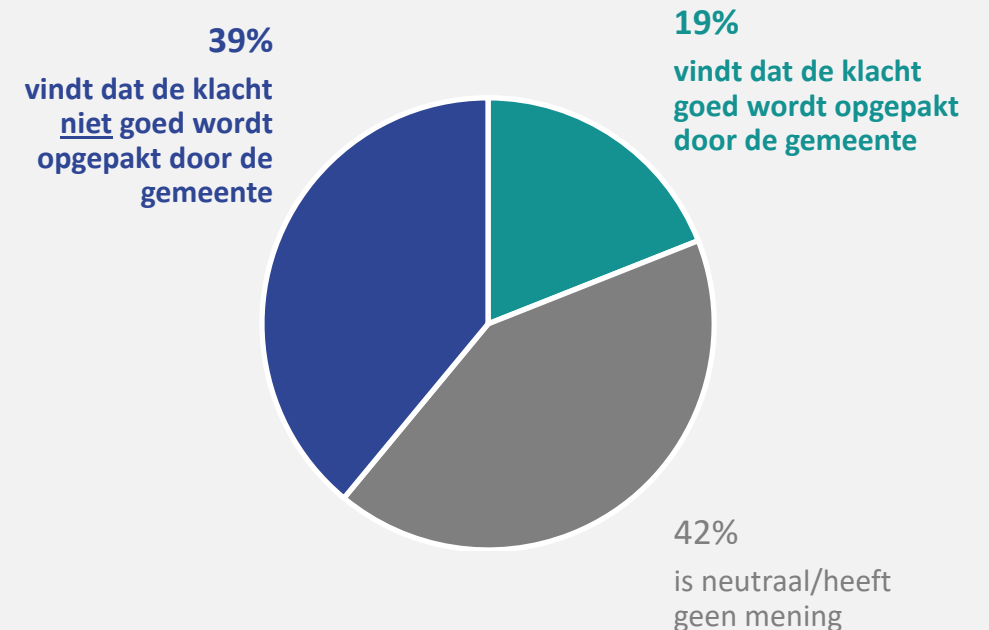
4. Tata Steel

Als inwoners hun klacht over Tata Steel wel melden, doen ze dit over het algemeen bij hun gemeente. Vier op de tien vinden dat de klacht niet goed wordt opgepakt door de gemeente

Organisatie waar klacht over Tata Steel meestal wordt gemeld:

Beoordeling afhandeling klacht over Tata Steel – door gemeente*

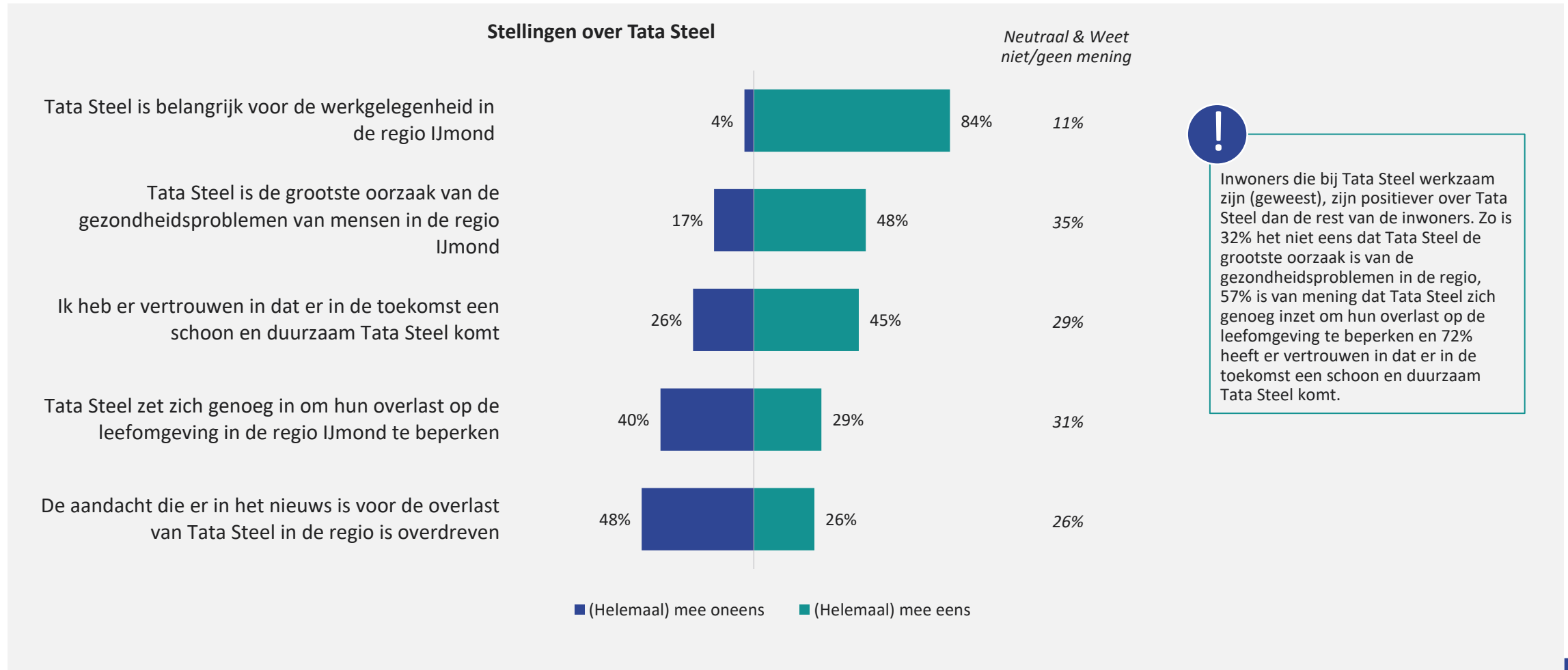
* De andere partijen uit vraag E4 zijn niet weergegeven door het lage aantal waarnemingen (n<30)

E4) Waar meldt u uw klacht meestal?/ E5-1) Als ik mijn klacht meld dan wordt dit goed opgepakt door de gemeente

Basis: E4: Inwoners regio IJmond die klacht over Tata Steel soms/(bijna) altijd melden (n=84)/E5: Inwoners regio IJmond die klacht over Tata Steel meestal bij de gemeente melden (n=37)

4. Tata Steel

Tata Steel is een belangrijke werkgever in de regio. Bijna de helft van de inwoners denkt echter wel dat Tata Steel de grootste oorzaak is van de gezondheidsproblemen in de regio en 40% vindt dat Tata Steel zich niet genoeg inzet om hun overlast te beperken. Bijna de helft heeft er echter wel vertrouwen in dat er in de toekomst een schoon en duurzaam Tata Steel komt

Onderzoeksopzet

Hoe we dit onderzocht hebben

Met wie we hebben gesproken

Doelgroep: Inwoners van de gemeenten Beverwijk, Velsen en Heemskerk van 18 jaar en ouder.

De steekproef vormt een representatieve afspiegeling van de inwoners van deze drie gemeenten op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Representativiteit is geborgd door het trekken van een gestratificeerde steekproef, het stellen van quota tijdens het veldwerk en het toepassen van weegcorrecties op de data.

De onnauwkeurigheidsmarges bij dit onderzoek (uitgaande van een betrouwbaarheidsinterval van 95%) lopen uiteen van ongeveer 1% tot 4%.

Hoe hebben we met ze gesproken

Aanpak: Er is gebruik gemaakt van zowel online veldwerk op ons online panel als telefonisch veldwerk.

In totaal hebben 651 inwoners de vragenlijst ingevuld: 451 online vragenlijsten en 200 telefonische vragenlijsten.

Overzicht per gemeente: gemeente Beverwijk: n= 180; gemeente Velsen: n=288; gemeente Heemskerk: n=183.

Online veldwerk: 14 oktober t/m 26 oktober 2021.

Telefonisch veldwerk: 2 november t/m 17 november 2021

Extra groep: Nederlandse bevolking 18+

Een aantal vragen zijn ook voorgelegd aan een groep Nederlanders van 18 jaar en ouder via ons online panel. N=1.026. Deze steekproef vormt een representatieve afspiegeling van de Nederlandse bevolking op de kenmerken geslacht, leeftijd, regio en opleidingsniveau.

Veldwerk: 22 oktober t/m 25 oktober 2021

DANK U